

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU10

Ersättningsrätt samt insolvens- och utsökningsrätt

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, huvudsakligen med hänvisning till nyligen genomförda lagändringar samt pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om skadeståndsansvar kopplat till AI, normalbeloppen vid löneutmätning samt barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket.

I betänkandet finns tre reservationer (SD, V).

Behandlade förslag

40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Ersättningsmöjligheter vid jaktskador	6
Skadeståndsansvar kopplat till AI	7
Anhörigersättning	9
Ersättning vid frihetsberövanden	10
Betalning av skadestånd	12
Normalbeloppen vid löneutmätning	15
Barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket	17
Motioner som bereds förenklat	20
Reservationer	22
1. Skadeståndsansvar kopplat till AI, punkt 2 (SD)	22
2. Normalbeloppen vid löneutmätning, punkt 6 (V)	22
3. Barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket, punkt 7 (V)	23
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	25
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ersättningsmöjligheter vid jaktskador

Riksdagen avslår motion
2023/24:164 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

2. Skadeståndsansvar kopplat till AI

Riksdagen avslår motion
2023/24:497 av Rashid Farivar m.fl. (SD) yrkande 11.

Reservation 1 (SD)

3. Anhörigersättning

Riksdagen avslår motion
2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 22.

4. Ersättning vid frihetsberövanden

Riksdagen avslår motion
2023/24:740 av Boriana Åberg (M) yrkandena 1 och 2.

5. Betalning av skadestånd

Riksdagen avslår motion
2023/24:820 av Mikael Larsson (C).

6. Normalbeloppen vid löneutmätning

Riksdagen avslår motion
2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 2 (V)

7. Barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket

Riksdagen avslår motion
2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 3 (V)

8. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 15 februari 2024

På civilutskottets vägnar

Mikael Eskilandersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Eskilandersson (SD), Jennie Nilsson (S), David Josefsson (M), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Martin Westmont (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP), Jakob Olofsgård (L), Markus Kallifatides (S), Andreas Lennkvist Manriquez (V) och Anna Vedin (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24 i olika ersättningsrättsliga samt insolvens- och utsökningsrättsliga frågor. Av dessa behandlas ca 30 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Ersättningsmöjligheter vid jaktskador

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om bättre ersättningsmöjligheter vid jaktskador.

Motionen

I motion 2023/24:164 begär Kjell-Arne Ottosson (KD) ett tillkännagivande till regeringen om bättre ersättningsmöjligheter vid jaktskador i Sverige. Motionären anför bl.a. att det på senare tid har inträffat flera händelser där jägare har agerat på ett sätt som inte gagnar vare sig jägarkåren eller jakten i sig. I de fall någon annan människa blivit skadelidande har det inte alltid betalats ut ersättning på grund av att jägaren inte haft någon ansvarsförsäkring.

Bakgrund

I jaktlagen (1987:259) finns regler om rätten till jakt och om hur jakten får bedrivas. Bland annat föreskrivs att jakten ska bedrivas så att människor och egendom inte utsätts för fara (27 §). Jaktlagen innehåller dock inte några bestämmelser om skadestånd för den som bryter mot detta aktsamhetskrav och därigenom orsakar skada. I stället gäller skadeståndslagens (1972:207) allmänna regler om att den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan (2 kap. 1 §). Vidare ska den som vållar en s.k. ren förmögenhetsskada genom brott ersätta skadan (2 kap. 2 §). Den som av oaktsamhet orsakar någon annan en kroppsskada som inte är ringa ska dessutom dömas för brottet vållande till kroppsskada till böter eller fängelse i högst sex månader (3 kap. 8 § brottsbalken).

Det finns inget lagkrav på att den som jagar ska ha en försäkring som täcker eventuella skador vid jakt. Nästan alla som bor i Sverige (96 procent) har dock en hemförsäkring. I hemförsäkringen ingår ett ansvarsskydd (skadeståndsskydd). Ansvarsskyddet gäller även för skador som kan inträffa vid jakt. Den som är medlem i Svenska Jägareförbundet omfattas dessutom av en särskild ansvars- och olycksfallsförsäkring som gäller under all laglig jakt med för- och efterarbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Skadeståndsansvar kopplat till AI

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att tillsätta en utredning om skadeståndsansvar kopplat till AI. Utskottet hänvisar till pågående arbete om AI på EU-nivå och nationellt.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:497 av Rashid Farivar m.fl. (SD) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en utredning för att fastställa vem som bär ansvaret när AI orsakar skada för individer eller juridiska personer.

Bakgrund

Skadeståndslagen (1972:207) är den grundläggande lagstiftningen på skadeståndsrättens område, och den gäller om inte något annat är särskilt föreskrivet eller föranleds av avtal eller i övrigt följer av regler om skadestånd i avtalsförhållanden. Enligt skadeståndslagen ska den som uppsåtligt eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ersätta skadan (2 kap. 1 §). Vidare ska den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott ersätta skadan (2 kap. 2 §). Det finns inte några särskilda regler som tar sikte på skador som orsakas genom användning av artificiell intelligens (AI).

Inom EU pågår ett arbete när det gäller frågor om AI. Kommissionen presenterade den 28 september 2022 ett förslag till direktiv om skadeståndsansvar gällande AI¹. Samma dag presenterades även ett förslag till nytt produktansvarsdirektiv². Båda förslagen syftar till att anpassa reglerna om skadeståndsansvar till den digitala tidsåldern, den cirkulära ekonomin och effekterna av globala värdekedjor. Förslaget till direktiv om skadeståndsansvar gällande AI är även, tillsammans med bl.a. kommissionens förslag till en AI-förordning³, en del i ett paket som ska främja användningen av AI. Det närmare syftet med direktivet är att främja utbyggnaden av pålitlig AI samt förbättra funktionen av den inre marknaden genom en harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om bl.a. edition och bevisbörd vid vissa skadeståndsanspråk som rör AI. Harmoniseringen ska säkerställa att den som

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om anpassning av reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vad gäller artificiell intelligens (direktivet om skadeståndsansvar gällande AI, COM(2022) 496 final).

² Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (COM(2022) 495 final).

³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter (COM(2021) 206 final).

har lidit skada på grund av AI har likvärdiga möjligheter att få ersättning som den som har lidit skada på något annat sätt.

Regeringen tillsatte den 7 december 2023 en kommitté om förstärkt AI-förmåga i Sverige, en s.k. AI-kommission (dir. 2023:164). Kommittén ska identifiera behov av och lämna förslag på åtgärder som kan bidra till att stärka utveckling och användning av AI i Sverige på ett hållbart och säkert sätt. Syftet med uppdraget är att säkerställa att Sverige bättre ska tillvarata möjligheterna och hantera riskerna med AI. I uppdraget ingår bl.a. att analysera och föreslå hur Sverige proaktivt kan bidra till utformningen av internationella policyer och regelverk inom AI-området, i synnerhet genom EU, i syfte att främja en konkurrenskraftig, säker och etisk AI. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juli 2025.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas ovan finns det i svensk rätt inte några särskilda regler som tar sikte på skador som orsakas genom användning av AI. I stället gäller skadeståndslagens allmänna regler om att den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan. Vidare ska den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott ersätta skadan.

Som också redovisas ovan pågår det på EU-nivå ett tämligen omfattande arbete när det gäller AI genom kommissionens förslag till dels AI-förordning, dels direktiv om skadeståndsansvar gällande AI. Direktivet syftar till att främja utbyggnaden av pålitlig AI samt förbättra funktionen av den inre marknaden genom en harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om bl.a. edition och bevisbörla vid vissa skadeståndsanspråk som rör AI. Det närmare målet med harmoniseringen är att säkerställa att den som har lidit skada på grund av AI har likvärdiga möjligheter att få ersättning som den som har lidit skada på något annat sätt.

Utskottet konstaterar även att den nyligen tillsatta Kommittén om förstärkt AI-förmåga i Sverige bl.a. har fått i uppdrag att analysera och föreslå hur Sverige proaktivt kan bidra till utformningen av internationella policyer och regelverk inom AI-området, i synnerhet genom EU, i syfte att främja en konkurrenskraftig, säker och etisk AI. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juli 2025.

Mot bakgrund av det arbete som sålunda pågår är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Anhörigersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kränkingsersättning till efterlevande anhöriga. Utskottet hänvisar till de nya reglerna om särskild anhörigersättning.

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör låta utreda möjligheten att ge anhöriga till våldsdödade rätt till kränkingsersättning. Motionärerna anför att närstående till en person som blivit dödad genom våld ska kunna vara berättigade till kränkingsersättning för den upprördhet, sorg och kränkning av sinnesfriden som kan följa när en nära anhörig har dödat genom brott.

Reglerna om ideell ersättning för efterlevande anhöriga

Enligt skadeståndslagen (1972:207) finns det numera två typer av ideell ersättning för efterlevande anhöriga. Den ena benämns anhörigersättning och betalas ut till den som stod en dödad person särskilt nära. Det som då ersätts är s.k. sveda och värk i form av psykiska besvär som går utöver sådana känslor av sorg och saknad som ett dödsfall brukar medföra för nära anhöriga (5 kap. 2 § första stycket 3). Det finns schabloner för anhörigersättning som innebär att den anhörige inte behöver styrka de psykiska besvärens omfattning eller varaktighet med läkarintyg eller annan utredning. De nuvarande schablonerna för anhörigersättning slogs fast i ett avgörande från Högsta domstolen 2017 (rättsfallet NJA 2017 s. 1208). Enligt avgörandet motsvarar ersättningen 60 000 kronor om dödsfallet har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet som ligger mycket nära ett uppsåtligt handlande. I övriga fall uppgår ersättningen till 30 000 kronor. Om det görs gällande att besvären har varit ovanligt omfattande eller långvariga kan särskild bevisning krävas för att högre belopp än schablonerna ska dömas ut.

Den andra formen av ideell ersättning till anhöriga benämns särskild anhörigersättning och infördes i juli 2022 genom lagstiftningsärendet Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer (2 kap. 3 a § skadeståndslagen, prop. 2021/22:198, bet. 2021/22:CU20, rskr. 2021/22:326). Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet genom brott orsakar någon annans död ska betala särskild anhörigersättning till den som stod den avlidne särskilt nära, om det inte är uppenbart oskäligt. Den särskilda anhörigersättningen betalas ut vid sidan av, dvs. utöver, anhörigersättningen. Det handlar här – i likhet med vad som gäller för kränkingsersättning – om att ersätta de momentana känslor av t.ex. chock, förtvivlan, maktlöshet och ilska som typiskt sett uppstår hos den som förlorar en nära anhörig till följd av ett brott. Den särskilda

anhörigersättningen ska oberoende av omständigheterna i det enskilda fallet bestämmas till ett skäligt belopp som är lika stort för var och en av de ersättningsberättigade, vilket innebär att ersättningen ska vara helt schabloniserad (5 kap. 6 a § skadeståndslagen). Det framhölls i propositionen att när schablonen bestäms bör den inte sättas så lågt att den riskerar att motverka sitt syfte men inte så högt att den jämfört med nivåerna för kränkingsersättning framstår som omotiverad. Dessutom bör den sammanlagda ersättningen i form av anhörigersättning och särskild anhörigersättning hamna på en rimlig nivå. I propositionen uttalades vidare att utredningens syn på det initiala schablonbeloppet, 50 000 kronor, framstod som rimlig. Tanken är också att ersättningens storlek ska utvecklas över tid på ett ändamålsenligt sätt, t.ex. med hänsyn till förändringar i penningvärdet eller en förändrad syn i samhället på hur den här typen av skador bör ersättas. (Se s. 34–36 och 60–61 i propositionen.)

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det numera finns två typer av ideell ersättning för efterlevande anhöriga. Den ena är anhörigersättningen som ersätter sveda och värk i form av psykiska besvär som går utöver sådana känslor av sorg och saknad som ett dödsfall brukar medföra för nära anhöriga. Den andra formen av ideell ersättning är den särskilda anhörigersättningen, som infördes i juli 2022 genom lagstiftningsärendet Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer. Den särskilda anhörigersättningen betalas ut vid sidan av, dvs. utöver, anhörigersättningen. Det handlar här – i likhet med vad som gäller för kränkingsersättning – om att ersätta de momentana känslor av t.ex. chock, förtvivlan, maktlöshet och ilska som typiskt sett uppstår hos den som förlorar en nära anhörig till följd av ett brott.

Därmed finner utskottet inte skäl för någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Ersättning vid frihetsberövanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att inskränka rätten till frihetsberövandeersättning i de fall där fällande dom kvarstår. Utskottet hänvisar till en pågående utredning.

Motionen

I motion 2023/24:740 begär Boriana Åberg (M) tillkännagivanden till regeringen om att frihetsberövandeersättning inte ska tillerkännas personer som har ansetts skyldiga i en lagakraftvunnen dom (yrkande 1) och om att frihetsberövandeersättning till sådana personer ska jämkas (yrkande 2).

Reglerna om frihetsberövandeersättning

Regler om ersättning från staten vid frihetsberövanden finns i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen). Rätt till ersättning enligt den lagen finns bl.a. för den som har varit häktad utan att sedan bli dömd för brott (2 §). Rätt till ersättning finns också bl.a. för den som har avtjänat ett fängelsestraff men som efter ett överklagande eller ett beslut om resning har frikänts eller dömts till en mindre ingripande påföljd, t.ex. till ett kortare fängelsestraff eller till villkorlig dom i stället för fängelse (4 §). Eftersom ansvaret enligt lagen är strikt finns det rätt till ersättning även om beslutet om frihetsberövande i sig var korrekt.

Under vissa omständigheter kan frihetsberövandeersättning falla bort eller sättas ned (6 §). Sålunda har den skadelidande inte rätt till ersättning om han eller hon själv uppsåtligt har orsakat frihetsberövandet, t.ex. genom ett falskt erkännande. Om den skadelidande har orsakat frihetsberövandet genom någon form av obstruktion, t.ex. genom att förstöra bevis, betalas ersättning endast om det finns synnerliga skäl. Slutligen kan ersättningen jämkas om den skadelidandes eget beteende har orsakat beslutet om frihetsberövande eller om det med hänsyn till övriga omständigheter är oskäligt att ersättning betalas. Ersättningen får dock aldrig jämkas enbart på den grunden att en misstanke om brott kvarstår utan att skuldfrågan är klarlagd.

Regeln om jämkning på grund av den skadelidandes eget beteende tar sikte på fall där personen i fråga har handlat på ett sådant sätt att han eller hon har dragit misstankarna till sig, medan regeln om jämkning på grund av omständigheterna i övrigt kan tillämpas om det t.ex. är klarlagt att en frihetsberövad person har begått ett visst brott men personen ändå inte åtalas eftersom brottet är preskriberat eller åtalsunderlåtelse meddelas. (Se prop. 1997/98:105 s. 55 f.) Dessa jämningsgrunder ska enligt Högsta domstolen tillämpas restriktivt och endast i klara fall av oskälighet. För att över huvud taget kunna leda till jämkning måste vidare det egna beteendet som har orsakat beslutet om frihetsberövande avse något annat än det påstådda brottet som låg till grund för frihetsberövandet. (Se rättsfallet NJA 2013 s. 1003.)

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden behandlades senast av utskottet våren 2022 i betänkande 2021/22:CU7. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med hänvisning till pågående arbete inom Regeringskansliet. Riksdagen följde utskottets förslag.

Pågående utredning

Regeringen tillsatte den 22 juni 2023 Utredningen om ersättningsregler med brottsoffret i fokus (dir. 2023:94). En del av utredningens uppdrag går ut på att se över rätten till frihetsberövandeersättning för att åstadkomma en rimligare ordning för sådan ersättning. Översynen ska säkerställa att ersättning

beviljas i de fall där det framstår som befogat samt att de belopp som beviljas är skäliga.

Utredaren ska bl.a.

- ta ställning till om rätten till frihetsberövandeersättning ska justeras
- föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som bedöms lämpliga
- oavsett ställningstagande i sak, lämna förslag på de författningsändringar som krävs för att begränsa rätten till frihetsberövandeersättning i de fall där fällande dom kvarstår eller andra omständigheter finns som gör sådan ersättning oskälig.

Uppdraget ska redovisas senast den 24 februari 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Utredningen om ersättningsregler med brottsoffret i fokus har fått i uppdrag att se över rätten till frihetsberövandeersättning för att åstadkomma en rimligare ordning för sådan ersättning. Översynen ska säkerställa att ersättning beviljas i de fall där det framstår som befogat samt att de belopp som beviljas är skäliga. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på de författningsändringar som krävs för att begränsa rätten till frihetsberövandeersättning i de fall där fällande dom kvarstår eller andra omständigheter finns som gör sådan ersättning oskälig. Uppdraget ska redovisas senast den 24 februari 2025.

Utredningens uppdrag är alltså i linje med önskemålen i motionen, och utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa resultatet av det pågående arbetet genom någon åtgärd från riksdagens sida. Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Betalning av skadestånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att säkerställa att skadestånd betalas ut till brottsoffer. Utskottet hänvisar till nyligen genomförda lagändringar samt en pågående utredning.

Motionen

I motion 2023/24:820 begär Mikael Larsson (C) ett tillkännagivande till regeringen om att säkerställa att skadestånd betalas ut till de drabbade. Motionären anför att det är angeläget att den som döms att betala skadestånd på grund av brott fullgör sin skyldighet gentemot den ersättningsberättigade och att detta sker inom rimlig tid.

Ersättningssystemet

Det finns i huvudsak tre olika sätt för ett brottsoffer att få ersättning för sina skador. I första hand ska personen begära skadestånd av den som har begått brottet. Brottsoffret kan också ha rätt till ersättning via en försäkring och till brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten. Brottskadeersättning betalas till den del skadan inte täcks av annan ersättning som den skadelidande har rätt till på grund av skadan (10 § brottskadelagen [2014:322]).

I flera avseenden är regelsystemet utformat för att underlätta för brottsoffer att få ut sin ersättning. När en dom på brottskadestånd får laga kraft ska domstolen skicka den till Kronofogdemyndigheten, som i sin tur alltid ska erbjuda brottsoffret hjälp med att driva in skadeståndet (25 a § förordningen [1990:893] om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m. och 2 kap. 3 § utsökningsförordningen [1981:981]). Om den dömden inte betalar skadeståndet frivilligt görs en tillgångsutredning, och om personen har utmätningbara tillgångar beslutar myndigheten om utmätning så att brottsoffret får sin ersättning.

Den dömdes egendom kan enligt utsökningsbalken vara undantagen från utmätning med hänsyn till gäldenärens och dennes familjs behov (s.k. beneficium) eller på grund av egendomens beskaffenhet (se 5 kap.). Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2022 utvidgades dock brottsoffrets möjligheter till utmätning av gärningspersonens tillgångar (prop. 2021/22:198, bet. 2021/22:CU20, rskr. 2021/22:326). Numera kan frihetsberövandeersättning som en gärningsperson har rätt till utmätas för fordringar som avser skadestånd på grund av brott.

Riksdagens tillkännagivanden om effektivare utbetalning av ersättning till brottsoffer

Riksdagen riktade våren 2021, på justitieutskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om effektivare hantering av ersättning till brottsoffer (bet. 2020/21:JuU27, rskr. 2020/21:345). Tillkännagivandet innebär att regeringen bör låta utreda en ordning där staten går in och förskotterar det ersättningsbelopp som fastställts av domstolen i samband med att domen vinner laga kraft. I lagstiftningsärendet Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer tillkännagav riksdagen våren 2022, på civilutskottets förslag, för regeringen att den snarast bör tillsätta en utredning i enlighet med 2021 års tillkännagivande (bet. 2021/22:CU20, rskr. 2021/22:326).

Pågående utredning

Regeringen tillsatte den 22 juni 2023 Utredningen om ersättningsregler med brottsoffret i fokus (dir. 2023:94). En del av utredarens uppdrag handlar om att se över möjligheterna för brottsoffer att få ut sin ersättning från gärningspersonen. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om brottsoffer ska kunna få

utmätning av fler slags skadestånd än frihetsberövandeersättning som en gärningsperson har rätt till och som i dag är undantagna från utmätning.

En annan del av uppdraget gäller en översyn av reglerna om utbetalning av brottsskadeersättning. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om en ordning ska införas som går ut på att brottsoffer har rätt till brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten redan när en dom på skadestånd får laga kraft och i så fall hur en sådan ordning ska utformas.

Uppdraget ska redovisas senast den 24 februari 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Kronofogdemyndigheten alltid ska erbjuda ett brottsoffer hjälp med att driva in ett brottsskadestånd när domen på skadestånd fått laga kraft. Om den dömde inte betalar skadeståndet frivilligt görs en tillgångsutredning, och om personen har utmätningsbara tillgångar beslutar myndigheten om utmätning så att brottsoffret får sin ersättning. Genom lagändringar som trädde i kraft i juli 2022 utvidgades brottsoffers möjligheter till utmätning av gärningspersonens tillgångar. Sålunda kan numera frihetsberövandeersättning som en gärningsperson har rätt till utmätas för fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Dessutom har Utredningen om ersättningsregler med brottsoffret i fokus fått i uppdrag att ta ställning till om brottsoffer ska kunna få utmätning av fler slags skadestånd än frihetsberövandeersättning som en gärningsperson har rätt till och som i dag är undantagna från utmätning. En annan del av utredningens uppdrag gäller en översyn av reglerna om utbetalning av brottsskadeersättning. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om en ordning ska införas som går ut på att brottsoffer har rätt till brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten redan när en dom på skadestånd får laga kraft och i så fall hur en sådan ordning ska utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 24 februari 2025.

Därmed ser utskottet inte skäl för någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Normalbeloppen vid löneutmätning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att normalbeloppen vid löneutmätning ska kunna justeras oftare. Utskottet hänvisar bl.a. till nyligen genomförda lagändringar om höjda normalbelopp för barnfamiljer och om anstånd under pågående löneutmätning.

Jämför reservation 2 (V).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att ändra lagen för att göra det möjligt att justera normalbeloppen vid utmätning flera gånger under ett och samma år i tider av ovanligt hög inflation och/eller kostnadsökningar i syfte att bättre följa prisökningarna i samhället. Motionärerna anför bl.a. att det nuvarande regelverket är alltför stelt och oflexibelt och att barnfamiljer är de som drabbas hårdast vid löneutmätning.

Reglerna om löneutmätning

Löneutmätning är en särskild form av utmätning som innebär att arbetsgivaren håller inne en viss del av gäldenärens lön och betalar ut den till Kronofogdemyndigheten. Regler om löneutmätning finns i 7 kap. utsökningsbalken. När Kronofogdemyndigheten beslutar om löneutmätning bestämmer den hur mycket som ska utmätas och hur mycket gäldenären ska få behålla för sitt och familjens underhåll. Det som gäldenären får behålla kallas förbehållsbelopp och syftar ytterst till att gäldenären inte ska behöva leva under en skälig levnadsnivå. Förbehållsbeloppet består i praktiken av tre delar:

1. ett normalbelopp som ska täcka alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnaden
2. gäldenärens faktiska bostadskostnad
3. vissa ytterligare särskilda kostnader (t.ex. kostnader för umgänge med barn och umgängesresor).

Normalbeloppen är schabloniserade belopp som fastställs av Kronofogdemyndigheten för varje år. Det går till på så sätt att de belopp som anges i utsökningsbalken (som motsvarar levnadskostnaderna i oktober 2020 för kategorierna ensamstående, makar och sambor respektive barn i fyra olika ålderskategorier) multipliceras med ett jämförelsetal som motsvarar ändringen av konsumentprisindex fram till oktober månad året före det år då utmätningen görs. På detta sätt justeras normalbeloppen varje år i takt med förändringen av det allmänna prisläget. De normalbelopp som Kronofogdemyndigheten fastställer gäller under ett kalenderår, och det saknas möjlighet att besluta om nya

normalbelopp utöver den årliga ändringen. (Se 7 kap. 5 och 8 §§ utsökningsbalken, 7 kap. 4 § utsökningsförordningen [1981:981] samt Kronofogdemyndighetens föreskrifter, allmänna råd respektive meddelanden om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning.)

Kronofogdemyndigheten ska på eget initiativ ändra ett beslut om löneutmätning om det finns anledning till det. Detta behövs dock inte om ändringen skulle vara obetydlig. (Se 7 kap. 10 § utsökningsbalken.) Icke obetydliga ändringar av normalbeloppen medför därmed att i princip alla löneutmätningsbeslut måste ändras (drygt 125 000 beslut per år).

På begäran av sökanden eller gäldenären får Kronofogdemyndigheten bevilja anstånd under pågående löneutmätning. Kommer begäran från gäldenären får den beviljas endast om sökanden medger det eller om det finns särskilda skäl på grund av gäldenärens och dennes familjs personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt. (Se 7 kap. 11 § utsökningsbalken.) Anstånd bör kunna komma ifråga vid sjukdom, olycksfall och andra liknande situationer som gäldenären inte kunnat råda över eller förutse. Anstånd bör också kunna ges om s.k. beneficieegendom har gått sönder och behöver ersättas eller repareras. Vid prövningen ska man se till gäldenärens och dennes familjs behov. Om gäldenären har barn ska barnets bästa vägas in i bedömningen. (Se bl.a. Kronofogdemyndighetens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid löneutmätning, KFM M 2022:1.)

Möjligheten till anstånd bör enligt Högsta domstolen i första hand användas för att tillgodose ett mer tillfälligt tillkommande behov hos gäldenären och dennes familj. Ett anstånd bör vidare kunna beviljas även om gäldenären därigenom tillgodoförs ett belopp som något överstiger det behov som utgör skäl att medge anstånd i och för sig. Utöver att tillgodose ett preciserat behov bör det enligt domstolen finnas ett visst – om än begränsat – utrymme att ge gäldenären en allmän lättnad i sin ekonomiska situation. Detta gäller särskilt om utmätningen pågår under lång tid. En sådan lättnad kan i vissa fall vara särskilt motiverad från ett barnperspektiv. (Se rättsfallet NJA 2023 s. 662.)

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juni 2022 höjdes normalbeloppen för barn så att barnfamiljer får behålla mer än tidigare vid löneutmätning (prop. 2020/21:161, bet. 2020/21:CU21, rskr. 2020/21:405). I samma lagstiftningsärende förtydligades också att en gäldenär kan få anstånd med betalningen mer än en gång under pågående löneutmätning. Lagändringarna syftade till att ge fler gäldenärer en drägligare vardag och möjlighet att lättare hantera oförutsedda händelser, t.ex. sjukdom.

Utskottets ställningstagande

Normalbeloppen vid löneutmätning justeras varje år i takt med förändringen av det allmänna prisläget, och icke obetydliga ändringar av normalbeloppen medför att i princip alla löneutmätningsbeslut måste ändras. För att tillgodose ett mer tillfälligt tillkommande behov hos gäldenären och dennes familj får Kronofogdemyndigheten bevilja anstånd under pågående löneutmätning.

Enligt vad Högsta domstolen nyligen uttalat bör ett anstånd kunna beviljas även om gäldenären därigenom tillgodoförs ett belopp som något överstiger det behov som utgör skäl att medge anstånd i och för sig. Utöver att tillgodose ett preciserat behov bör det enligt domstolen finnas ett visst – om än begränsat – utrymme att ge gäldenären en allmän lättnad i sin ekonomiska situation. Detta gäller särskilt om utmätningen har pågått under lång tid. En sådan lättnad kan enligt domstolen i vissa fall vara särskilt motiverad från ett barnperspektiv.

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juni 2022 höjdes normalbeloppen för barn så att barnfamiljer får behålla mer än tidigare vid löneutmätning. I samma lagstiftningsärende förtydligades också att en gäldenär kan få anstånd med betalningen mer än en gång under pågående löneutmätning. Syftet med lagändringarna var att ge fler gäldenärer en drägligare vardag och möjlighet att lättare hantera oförutsedda händelser, t.ex. sjukdom.

Mot den redovisade bakgrunden är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det bl.a. bör göras en barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket. Utskottet hänvisar till Barnkonventionsutredningens granskning samt nyligen genomförda lagändringar som innebär lättnader för barnfamiljer.

Jämför reservation 3 (V).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att det bör göras en barnkonsekvensanalys av dagens regelverk och förslag bör lämnas som förbättrar situationen för alla de barn och unga som lever i familjer med överskuldssättning. Motionärerna anför bl.a. att reglerna i samband med överskuldssättning hittills inte har tagit tillräcklig hänsyn till barnens situation. Det är därför nödvändigt att belysa barnperspektivet på ett bättre och tydligare sätt för att bl.a. leva upp till barnkonventionen.

Bakgrund

Barnkonventionen

Artiklarna 1–42 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) är sedan januari 2020 en del av svensk rätt (se SFS 2018:1197). En tanke med inkorporeringen av konventionen som lag är att tydliggöra att konventionens rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som berör barn; detta gäller både i fråga om ny och befintlig lagstiftning (prop. 2017/18:186 s. 74 och 86.) Enligt artikel 3 i konventionen ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Innebörden är att barnets bästa alltid ska utredas, beaktas och bedömas. Vidare erkänner konventionsstaterna genom artikel 27 varje barns rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets utveckling.

Barnkonventionsutredningen har granskat hur svensk lagstiftning och praxis när det gäller bl.a. utmätning och skuldsanering förhåller sig till artikel 27 om barnets rätt till levnadsstandard. Utredningen bedömer i sitt betänkande Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63) att svensk lagstiftning och praxis på området överensstämmer med barnkonventionen. Regelverket innebär i huvudsak följande:

Utmätning

En persons egendom får med vissa undantag tas i anspråk för betalning av hans eller hennes skulder, vilket görs genom utmätning som verkställs av Kronofogdemyndigheten. (Se 4 kap. utsökningsbalken.) Även en persons bostad kan under vissa förutsättningar utmätas, och det finns inte något formellt hinder mot att utmäta eller försälja egendom som också utgör ett barns bostad. Enligt praxis krävs dock starka skäl för att ett barns bostad ska kunna utmätas, vilket särskilt har utvecklats av Högsta domstolen efter att barnkonventionen blev svensk lag. Sålunda har domstolen uttalat att vid bedömningen av om det är försvarligt att utmäta en fastighet där det bor ett barn ska barnets eget intresse av skydd för sin hemmiljö vägas mot intresset att kunna utnyttja det ekonomiska värde som ligger i fastigheten för att tillgodose borgenären (rättsfallet NJA 2021 s. 1065). I det aktuella fallet resulterade avvägningen i att en utmätning av fastigheten inte kunde anses försvarlig.

Enligt de s.k. beneficiereglerna är viss egendom undantagen från utmätning bl.a. på grund av gäldenärens behov av egendomen. Om gäldenären har familj ska skälig hänsyn även tas till vad familjen använder och behöver. (Se 5 kap. 1–2 §§ utsökningsbalken.)

Som har redovisats i det föregående avsnittet om löneutmätning består förbehållsbeloppet vid sådan utmätning i praktiken av tre delar: dels ett normalbelopp som ska täcka alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnaden, dels gäldenärens faktiska bostadskostnad, dels vissa ytterligare särskilda kostnader. Till den sistnämnda kategorin hör bl.a. underhållsbidrag, umgängeskostnader och skäliga kostnader för umgängesresor (se bl.a. Kronofogdemyndighetens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid

löneutmätning, KFM M 2022:1). Rätten till tillägg för umgängeskostnader syftar till att en förälder som står under löneutmätning ska ha råd att umgås med sitt barn, så att barnet ska kunna utöva sin lagstadgade rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor varaktigt tillsammans med (se rättsfallet NJA 2015 s. 211).

Som också har redovisats i det föregående avsnittet höjdes den 1 juni 2022 normalbeloppen för barn så att barnfamiljer får behålla mer än tidigare vid löneutmätning. Höjningarna ska säkerställa barnens rätt till en acceptabel tillvaro, med fritidsaktiviteter, trots att föräldrarna är skuldsatta. I samma lagstiftningsärende förtydligades även att en gäldenär kan få anstånd med betalningen mer än en gång under pågående löneutmätning. I det avgörande om anstånd vid löneutmätning som omnämns i det föregående avsnittet betonade Högsta domstolen barnets bästa vid den bedömning som ledde fram till att anstånd beviljades (rättsfallet NJA 2023 s. 662).

Skuldsanering

Under vissa förutsättningar kan en person beviljas skuldsanering enligt skuldsaneringslagen (2016:675). Den nuvarande skuldsaneringslagen ersatte en tidigare skuldsaneringslag från 2006 och syftar till att ge fler evighetsgäldenärer möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda (prop. 2015/16:125, bet. 2015/16:CU19, rskr. 2015/16:235). Enligt den nuvarande skuldsaneringslagen är betalningsplanens längd vid skuldsanering som huvudregel fem år, men det är möjligt att avvika från huvudregeln om det finns ”beaktansvärda skäl” att bestämma en kortare tid (34 §). I 2006 års skuldsaneringslag gällde ett krav på ”särskilda skäl”. I propositionen till den nya skuldsaneringslagen uttalade regeringen att ändringen till beaktansvärda skäl innebär att fler omständigheter ska kunna beaktas vid bestämmandet av betalningsplanens längd och att fler betalningsplaner ska kunna bli kortare än fem år. Om det t.ex. finns en risk för att gäldenärens barn drabbas oskäligt hårt, genom att behöva leva under knappa ekonomiska förhållanden under en stor del av sin barndom, bör detta kunna vara ett skäl för att göra avsteg från huvudregeln och bestämma en kortare betalningsplan. (Se prop. 2015/16:125 s. 89 f. och 222 f.)

För att göra betalningsplanen mer human har gäldenären två betalningsfria månader varje år – juni och december (38 § första stycket). Regeringen utvecklade i propositionen (s. 87) att de betalningsfria månaderna innebär en välkommen ventil under den tid som gäldenären genomför sina skuldsaneringsbetalningar och att de förbättrar förutsättningarna för gäldenären att klara av skuldsaneringen och bli rehabiliterad. Även ur ett barnperspektiv bör det enligt regeringen vara välkommet med betalningsfria månader. För en gäldenär med barn är en sådan lösning värdefull och ger honom eller henne förbättrade möjligheter att klara av vissa särskilt utgiftstyngda månader.

De höjda normalbelopp för barnfamiljer vid löneutmätning som trädde i kraft den 1 juni 2022 innebär att även skuldsaneringsgäldenärer får behålla

mer varje månad. Utsökningsbalkens bestämmelser om förbehållsbelopp är nämligen vägledande vid bestämmandet av vad en gäldenär som genomgår skuldsanering ska förbehållas för sin och sin familjs försörjning (33 § skuldsaneringslagen).

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet bl.a. våren 2021 i betänkande 2020/21:CU10. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med hänvisning till bl.a. de senaste årens ändringar av utmättnings- och skuldsaneringsreglerna som inneburit lättnader för barnfamiljer. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Barnkonventionsutredningen har granskat hur de svenska reglerna om bl.a. utmätning och skuldsanering förhåller sig till barnkonventionens bestämmelser om barnets rätt till levnadsstandard. I sitt betänkande från 2020 redovisar utredningen sin bedömning att svensk lagstiftning och praxis på området överensstämmer med barnkonventionen. I tiden efter denna granskning, och således efter det att barnkonventionen blivit svensk lag, har Högsta domstolen kommit med nya vägledande avgöranden om utmätning där betydelsen av barnets bästa och barnets eget intresse utvecklas. Redan 2015 slog dock domstolen fast att det vid löneutmätning finns en rätt till tillägg för umgängeskostnader för att en förälder som står under sådan utmätning ska ha råd att umgås med sitt barn, så att barnet ska kunna utöva sin lagstadgade rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor varaktigt tillsammans med.

Dessutom konstaterar utskottet att genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juni 2022 höjdes normalbeloppen för barn så att barnfamiljer får behålla mer än tidigare vid löneutmätning och skuldsanering. I samma lagstiftningsärende förtydligades också att en gäldenär kan få anstånd med betalningen mer än en gång under pågående löneutmätning. Lagändringarna är tänkta att ge fler gäldenärer en drägligare vardag samt möjlighet att lättare hantera oförutsedda händelser, t.ex. sjukdom. Syftet är vidare att säkerställa barnens rätt till en acceptabel tillvaro, med fritidsaktiviteter, trots att föräldrarna är skuldsatta.

Därmed är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som har beretts förenklat.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkande 2022/23:CU7. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av det nämnda betänkandet.

Reservationer

1. Skadeståndsansvar kopplat till AI, punkt 2 (SD)

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD), Martin Westmont (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:497 av Rashid Farivar m.fl. (SD) yrkande 11.

Ställningstagande

Riskerna med AI är många, och även om det är svårt att förutse hur teknologin kan komma att missbrukas kan vissa saker förutses redan nu. Sålunda ligger det i farans riktning att AI-botar kommer att bygga relationer med människor som inte förstår att de har att göra med AI. Detta kommer i sin tur att kunna utnyttjas för diverse kriminell verksamhet eller för att förleda folk att t.ex. köpa vissa produkter eller tjänster. Eftersom AI kan komma att missbrukas på detta sätt är det rimligt att redan nu börja bena ut vem som bär ansvar för vad.

Vid sidan av det arbete som pågår på EU-nivå och den AI-kommission som nyligen tillsatts bör regeringen därför ge en utredning i uppdrag att fastställa vem som bär ansvaret när AI orsakar skada för individer eller juridiska personer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Normalbeloppen vid löneutmätning, punkt 6 (V)

av Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Normalbeloppen vid löneutmätning justeras en gång per år utifrån förändringen av det allmänna prisläget, och det saknas laglig möjlighet att besluta om nya normalbelopp utöver den årliga ändringen. Under de senaste åren med hög inflation har dock priserna stigit väldigt snabbt. Detta slår mycket hårt mot bl.a. dem som står under löneutmätning. Kronofogdemyndigheten och andra som möter skuldsatta beskriver en situation där de skuldsatta har allt svårare att få vardagen att gå ihop. Tuffast är det för barnfamiljer. Det finns en oro för att skuldsatta kommer att dra på sig nya skulder.

Jag anser att det nuvarande regelverket är alldeles för stelt och oflexibelt. Vid sidan av möjligheten att bevilja anstånd under pågående löneutmätning för tillfälligt tillkommande behov behöver systemet anpassas för att kunna möta kraftiga prisökningar under ett år. Regeringen bör därför ta initiativ till en lagändring som gör det möjligt att justera normalbeloppen vid utmätning flera gånger under ett och samma år i tider av ovanligt hög inflation och/eller kostnadsökningar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Barnkonsekvensanalys av det insolvensrättsliga regelverket, punkt 7 (V)

av Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

En grupp som drabbas hårt av överskuldsättning är barn till föräldrar som är överskuldsatta. Barnombudsmannen har i samband med tidigare utredningar framfört kritik mot att barnens rättigheter inte blivit tillräckligt belysta. Socialstyrelsen beskriver i en utredning från 2013 att barn som växer upp i överskuldssatta familjer drabbas hårt av ett mycket utsatt ekonomiskt läge och menar att dessa familjers livsvillkor sannolikt hör till de sämre i samhället. Barnen upplever ofta att de mycket tidigt måste sätta sig in i familjens ekonomiska situation, vilket kan göra att skola och fritid blir lidande.

År 2022 hade över 180 000 barn i Sverige föräldrar med skulder hos Kronofogdemyndigheten eller föräldrar som var föremål för skuldsanering. Trots de välkomna, nyligen genomförda lagändringarna om bl.a. höjda

normalbelopp för barnfamiljer anser jag att reglerna i samband med överskuld-sättning inte tar tillräcklig hänsyn till barnens situation.

Det bör därför göras en ordentlig barnkonsekvensanalys av dagens regelverk, och förslag bör lämnas som förbättrar situationen för alla de barn och unga som lever i familjer med överskuldsättning. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:164 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre ersättningsmöjligheter vid jaktskador i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:182 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra hemförsäkringen obligatorisk i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:408 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ömsesidigt erkännande av beslut om skuldsanering i Norden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en process för att uppmuntra våra grannländer att fatta beslut om ömsesidigt erkännande vid skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den drabbade markägaren aldrig ska belastas med kostnader eller förlora inkomst till följd av olagliga bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en snabb process för ingripande när barn är inblandade i illegala bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram förslag till åtgärder mot att hamna i privat skuldsättning i händelse av kris som är utom företagares påverkan och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram förslag till åtgärder för att företagare ska kunna ta sig ur skuldsättning och ha möjlighet att återstarta verksamheter i händelse av kris som är utom företagares påverkan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:411 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en maximal tidsgräns som en skuld kan kvarstå hos ett inkassobolag utan att avbetalning sker kan regleras i preskriptionslagen (1981:130) och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas möjlighet att omedelbart utmäta skadestånd som tilldömts gäldenär och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utmätningssystemet för att det ska bli mer effektivt och säkerställa att allt som kan utmätas verkligen utmäts och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Kronofogdemyndigheten kan ges befogenhet att bevaka gäldenärens personnummer hos andra myndigheter och banker och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kronofogdemyndigheten bör ges i uppdrag att fördjupa samverkan med Polismyndigheten för att effektivare kunna utmäta kapitalvaror som kan anses tillhöra gäldenärer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera skuldutmätningar och beivra brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de två betalningsfria månaderna per år vid skuldsanering ska gälla för gäldenärer med försörjningsansvar för barn och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skulder som härrör från brottslig verksamhet inte ska omfattas av skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om en ordning liknande den danska gällande att skuldsanering inte beviljas vid ansvarslöshet kan införas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:437 av Nadja Awad m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner minskas från fem till tre år med två betalningsfria månader per år och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen bör ändras för att möjliggöra att i tider av ovanligt hög inflation och/eller kostnadsökningar justera normalbeloppet vid utmätning fler

- gångar under året för att bättre följa prisökningarna i samhället och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en barnkonsekvensanalys av dagens regelverk och lämnas förslag som förbättrar situationen för alla de barn och unga som lever i familjer med överskuldssättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverket för skuldsanering bör utredas för att kontrollera att det är ändamålsenligt och inte hindrar kvinnor från att ta sig ur relationer där det förekommit eller förekommer ekonomiskt våld och tillkännager detta för regeringen.
  8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att avräkningsreglerna för skuldsatta som hamnat hos Kronofogden ändras så att kapitalskulden betalas före kostnads- och ränteskulder och tillkännager detta för regeringen.
  9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att det införs en slutlig preskriptionstid för skulder och tillkännager detta för regeringen.
  10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att långgivaren ska stå för en större kostnad vid verkställighet hos Kronofogden om inte tillräcklig kreditprövning har genomförts och säkerhet inte krävts för lånet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:497 av Rashid Farivar m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att fastställa vem som bär ansvaret när AI orsakar skada för individer eller juridiska personer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:589 av Johanna Rantsi (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka skadestånden till de som har utsatts för sexualbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:740 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte tillerkänna ersättning vid frihetsberövande till personer som har funnits skyldiga i lagkraftvunnen dom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättning vid frihetsberövande till personer som har funnits skyldiga i lagakraftvunnen dom ska jämkas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:820 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att skadestånd utbetalas till de drabbade och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1117 av Boriana Åberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa absolut skuldpreskription för privata skulder i enlighet med vad som anförts i motionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra avräkningsordningen hos Kronofogden i enlighet med vad som anförts i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1621 av Jonny Cato (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på utökad kontroll av identitetshandlingar vid begäran om personlig konkurs och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tingsrätterna ska få i uppdrag att vid ansökan om personlig konkurs kontrollera om det finns någon polisanmälan om kapad identitet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1735 av Robert Hannah m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över utmätningsreglerna för att skydda personer som utsatts för mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över skuldsaneringslagen för att göra det lättare att bifalla skuldsanering vid mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2376 av Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen för att göra det lättare för personer utsatta för våld i nära relation att få skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2463 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra betalningsplanen från fem år till tre år vid skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kränkingsersättning till anhöriga och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2638 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabblåneföretag som brister i kreditprövning bör stå för en större kostnad vid verkställighet hos Kronofogden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka konsumenternas rätt till hemförsäkringar med rättsskydd som är tillämpligt direkt efter en separation/skilsmässa/att den försäkrade har lämnat en relation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:182	Markus Wiechel (SD)	2
2023/24:408	Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)	1, 2, 7, 8, 11 och 12
2023/24:411	Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)	6 och 13–20
2023/24:437	Nadja Awad m.fl. (V)	4 och 7–10
2023/24:589	Johanna Rantsi (M)	2
2023/24:1117	Boriana Åberg (M)	1 och 2
2023/24:1621	Jonny Cato (C)	1 och 2
2023/24:1735	Robert Hannah m.fl. (L)	3 och 4
2023/24:2376	Inga-Lill Sjöblom m.fl. (S)	
2023/24:2463	Alireza Akhondi m.fl. (C)	4
2023/24:2638	Jennie Nilsson m.fl. (S)	4 och 6